

Bruxelles, 23 mai 2024  
(OR. en)

10183/24

RECH 243  
COMPET 580

## REZULTATUL LUCRĂRILOR

|                |                                                                                                                      |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Sursă:         | Secretariatul General al Consiliului                                                                                 |
| Data:          | 23 mai 2024                                                                                                          |
| Destinatar:    | Delegațiile                                                                                                          |
| Nr. doc. ant.: | 9329/1/24 REV 1                                                                                                      |
| Subiect:       | Evaluarea ex post a programului Orizont 2020 și perspectivele<br>- Concluziile Consiliului (aprobate la 23 mai 2024) |

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului *Evaluarea ex post a programului Orizont 2020 și perspectivele*, aprobate de Consiliu în cadrul celei de a 4026-a reuniuni a sale desfășurate la 23 mai 2024.

---

**CONCLUZII ALE CONSILIULUI PRIVIND EVALUAREA *EX POST* A PROGRAMULUI  
ORIZONT 2020 ȘI PERSPECTIVELE**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

REAMINTIND

- concluziile sale din 27 mai 2016<sup>1</sup> privind „Perspectivele PC7 și viitoare: investiții în cercetare și inovare pentru creștere economică, locuri de muncă și soluții pentru provocările societale”, care sprijină eforturile ambițioase de simplificare inițiate de Comisie, recunosc importanța asigurării atractivității și accesibilității programului-cadru (PC), recunosc necesitatea unei mai bune alinieri a agendelor de politici, recunosc faptul că sunt necesare date foarte recente și de o calitate suficient de înaltă pentru a evalua impactul pe termen mai lung al programelor-cadru de C&D&I ale UE, luând în considerare în același timp necesitatea de a se reduce sarcina administrativă pentru participanți, și invită autoritățile naționale și regionale relevante și Comisia să sporească efectul de pârghie al cheltuielilor publice pentru cercetare și dezvoltare (C&D) asupra altor fonduri publice și private pentru cercetare și inovare (C&I), precum și să încurajeze cooperarea dintre sectorul public și cel privat;
- concluziile sale din 1 decembrie 2017<sup>2</sup> intitulate „De la evaluarea intermediară a programului Orizont 2020 către cel de al nouălea program-cadru”, care subliniază că valoarea adăugată la nivelul UE trebuie să fie principalul motor pentru proiectarea și punerea în aplicare a programului-cadru;

---

<sup>1</sup> Doc. 9527/16.

<sup>2</sup> Doc. 15320/17.

- recomandarea sa din 19 noiembrie 2021<sup>3</sup> privind „un pact pentru cercetare și inovare în Europa”, în care propune un set comun de valori și principii inerente Spațiului european de cercetare (SEC) și sistemelor sale de C&I, cum ar fi urmărirea excelenței și a incluziunii ca principiu pentru a atinge întregul potențial al SEC; subliniind, de asemenea, importanța coordonării și coerenței dintre dimensiunea europeană și politicile naționale și regionale de C&I, responsabilitatea generală de a spori impactul cunoașterii asupra societății; reafirmând obiectivul de a investi 3 % din PIB-ul Uniunii în cercetare și dezvoltare;
  - concluziile sale din 13 octombrie 2022<sup>4</sup> privind Raportul special nr. 15/2022 al Curții de Conturi Europene intitulat „Măsurile de extindere a participării la programul Orizont 2020 au fost bine proiectate, dar apariția unei schimbări durabile la acest nivel va depinde în mare parte de eforturile autorităților naționale” și concluziile sale din 9 martie 2023<sup>5</sup> privind Raportul special nr. 23/2022 al Curții de Conturi Europene intitulat „Sinergii între programul Orizont 2020 și fondurile structurale și de investiții europene - Nu sunt încă utilizate la potențialul lor maxim”, care subliniază importanța sinergiilor dintre programele Uniunii, pe de o parte, și nivelurile european, național și regional, pe de altă parte, pentru a se asigura o programare și o punere în aplicare coerente și pentru a se aborda decalajul în materie de C&I.
1. SALUTĂ Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu intitulat „Evaluare *ex post* a programului-cadru al UE pentru cercetare și inovare «Orizont 2020»”<sup>6</sup>, publicat la 29 ianuarie 2024; IA ACT de faptul că mai multe dintre recomandările evaluării *ex post* sunt abordate în cadrul programului Orizont Europa și, prin urmare, AȘTEAPTĂ CU INTERES raportarea în timp util de către Comisie cu privire la evaluarea intermediară a programului Orizont Europa. REAFIRMĂ importanța unei baze de date solide și riguroase care să stea la baza elaborării și punerii în aplicare a programelor-cadru.

---

<sup>3</sup> Doc. 13701/21.

<sup>4</sup> Doc. 13426/22.

<sup>5</sup> Doc. 7258/23.

<sup>6</sup> Doc. 5941/24 și 5941/24 ADD 2 - 4.

I. Principii de bază

2. SUBLINIAZĂ că, impulsionate de urmărirea excelenței pentru a avea un impact în beneficiul cetățenilor UE, obiectivele generale ale programului-cadru sunt de a consolida bazele științifice și tehnologice ale UE, promovând în același timp toate activitățile de cercetare considerate necesare pentru a contribui la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor relevante ale Uniunii; CONSTATĂ că programul-cadru este, prin urmare, esențial pentru prioritățile politice și de politică ale Uniunii, inclusiv pentru dezvoltarea SEC, în care cercetătorii, cunoștințele științifice și tehnologia circulă liber, contribuind puternic la competitivitatea și reziliența Uniunii.
3. SUBLINIAZĂ rolul esențial al programului-cadru ca instrument central la nivelul UE pentru a sprijini C&I și AFIRMĂ valoarea adăugată a programului-cadru în facilitarea activităților de C&I, în special cercetarea colaborativă, care nu ar fi fost posibilă prin alte mijloace sau surse de finanțare.
4. RECUNOAȘTE mesajul evaluării potrivit căruia, pentru a atinge aceste obiective și pentru a stimula competitivitatea Uniunii, atractivitatea sa pentru talentele în C&I, precum și capacitatea sa de a mobiliza investiții publice și private, sunt necesare un buget și o stabilitate adecvate în faza de punere în aplicare a programului-cadru, fără a aduce atingere viitorului CFM al Uniunii. În plus, SUBLINIAZĂ că acest lucru necesită un sistem european puternic și interconectat de C&I la nivelul UE, la nivel național și regional și REAMINTEȘTE că statele membre ale UE sunt în continuare departe de a atinge obiectivul UE de a investi 3 % din PIB pe an în C&D, investiția UE ridicându-se la 2,22 % din PIB în 2022.

## II. Impactul științific

5. SALUTĂ impactul științific substanțial generat de Orizont 2020, care determină inovații științifice radicale și progrese de pionierat în domeniul științei și tehnologiei, contribuind astfel în mod considerabil la poziția Uniunii ca motor științific la nivel mondial. RECUNOAȘTE, în special, contribuțiile științifice ale Consiliului European pentru Cercetare (CEC) și ale acțiunilor Marie Skłodowska-Curie (MSCA) ca instrumente emblematice și SALUTĂ efectul lor pozitiv de structurare asupra calității științei, formării, dezvoltării carierei și condițiilor de muncă ale cercetătorilor. INVITĂ Comisia să exploreze în continuare modalități de extindere a efectului de pârgă al acestor instrumente către excelența științifică și îmbunătățirea competențelor și carierelor cercetătorilor asupra tuturor organizațiilor participante la programul-cadru.
6. IA ACT de faptul că Orizont 2020 a acoperit întregul lanț valoric al C&I și SOLICITĂ Comisiei să urmărească o abordare echilibrată a oportunităților de finanțare între cercetarea fundamentală și etapele finale ale valorificării economice sau societale a rezultatelor cercetării, inclusiv să ofere mai multe oportunități pentru cercetarea colaborativă la niveluri mai scăzute de maturitate tehnologică (TRL). SUBLINIAZĂ importanța investițiilor într-o bază de cunoștințe solidă și vastă, asigurând o gamă largă de rezultate în materie de C&I pe termen mai lung și consolidând astfel capacitatea Uniunii de a răspunde rapid și eficace la crizele neprevăzute.

## III. Impactul societal

7. IA ACT de contribuțiile semnificative ale Orizont 2020 la abordarea principalelor provocări societale, în conformitate cu prioritățile Uniunii și prin corelare cu obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD); SALUTĂ evoluția, după evaluarea intermediară a Orizont 2020, către o abordare mai strategică, interdisciplinară și direcțională a programului, care vizează promovarea activităților de C&I care au potențialul de a transforma sistemele sociale, economice și de mediu și de a spori reziliența Uniunii. IA ACT de faptul că Orizont 2020 nu și-a atins pe deplin obiectivul bugetar pentru teme specifice climei.

8. SUBLINIAZĂ că, pentru a valorifica întregul potențial al investițiilor în C&I la toate nivelurile, această abordare necesită implicarea coordonată și timpurie a statelor membre și consultarea tuturor părților interesate în stabilirea și proiectarea în comun a priorităților tematice în materie de C&I. SUBLINIAZĂ că este important ca o abordare ascendentă să fie mai puțin prescriptivă în cadrul priorităților tematice, valorificând întregul potențial al creativității cercetătorilor pentru a le aborda. INVITĂ Comisia să continue să combine contribuțiile relevante ale tuturor părților programului pentru a permite urmărirea unor obiective comune și pentru a spori impactul în domenii-cheie, astfel cum a fost demarat acest proces prin abordarea bazată pe domenii de interes. REAMINTEȘTE rolul important al rezultatelor C&I în procesul de elaborare a politicilor și ÎNCURAJEAZĂ Comisia să optimizeze feedbackul către politici din partea proiectelor programului-cadru.
9. RECUNOAȘTE că integrarea științelor sociale și umaniste a crescut pe durata de viață a programului și calitatea integrării științelor sociale și umaniste în proiecte s-a îmbunătățit, dar REGRETĂ ponderile inegale în ceea ce privește asimilarea științelor sociale și umaniste în toate părțile programului, precum și integrarea lor calitativă în proiecte; SUBLINIAZĂ că este important să se includă o perspectivă societală asupra activităților de cercetare și a dezvoltării tehnologice și să fie vizate oportunități mai bune pentru crearea de valoare industrială și societală. INVITĂ Comisia să îmbunătățească în continuare nivelul de adecvare al considerentelor societale încă din etapa de elaborare a tuturor programelor de lucru și prin evaluarea mai riguroasă a acestora în propunerile de proiecte, după caz.

#### IV. Impactul economic

10. RECUNOAȘTE impactul economic mai larg al programului, nu numai prin stimularea ocupării forței de muncă și a creșterii economice ca urmare a investițiilor în C&I și a transferului de cunoștințe către societate și piață, ci și prin mobilizarea investițiilor publice și private și creșterea productivității întreprinderilor implicate; SUBLINIAZĂ necesitatea de a promova și de a sprijini în continuare investițiile private prin intermediul programului-cadru; IA ACT de estimarea că fiecare euro investit în programul Orizont 2020 va genera cinci euro în beneficiul cetățenilor UE, până în 2040. SALUTĂ eforturile sporite de consolidare a performanței Uniunii în materie de C&I.

11. SALUTĂ introducerea proiectului-pilot al Consiliului European pentru Inovare (CEI) în Orizont 2020, care a inițiat crearea unui ghișeu unic pentru măsurile de inovare; REAFIRMĂ necesitatea ca statele membre și Comisia să sprijine în continuare toate tipurile de inovare, inclusiv inovarea radicală, și potențialul tehnologic din întreaga Europă, precum și eforturile de consolidare a pieței europene a capitalului de risc, care facilitează investițiile transfrontaliere și mărește capitalul de risc disponibil pentru inovare, inclusiv extinderea noilor tehnologii. INVITĂ Comisia să aprofundeze în continuare sinergiile dintre instrumentele și programele de inovare relevante, cum ar fi să consolideze complementaritățile dintre Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) și CEI în sprijinul inovării și să evalueze opțiunile pentru a evita suprapunerea instrumentelor.
12. SUBLINIAZĂ că, în pofida numărului mare de rezultate exploatabile ale proiectelor Orizont 2020, sunt necesare mai multe eforturi pentru a îmbunătăți adoptarea efectivă de către utilizatorii finali, inclusiv de către factorii de decizie politică. RECUNOAȘTE eforturile Comisiei de a institui servicii și instrumente de sprijin pentru exploatarea și diseminarea la nivelul Uniunii pentru a îmbunătăți vizibilitatea și posibilitatea de utilizare a rezultatelor, dar ÎNDEAMNĂ Comisia să îmbunătățească și să extindă în continuare aceste instrumente și servicii și să exploreze modalități suplimentare de sprijinire a beneficiarilor în vederea îmbunătățirii valorificării cunoștințelor și a capacităților și competențelor lor de comunicare.
13. SUBLINIAZĂ valoarea adăugată a implicării timpurii a utilizatorilor finali sau perspectivele acestora în conceperea și structura proiectelor relevante de C&I. SALUTĂ numărul tot mai mare de nou-veniți atrași în programul Orizont 2020 din diferite sectoare, discipline științifice și țări și SOLICITĂ Comisiei să faciliteze în continuare participarea unor noi entități din întreaga Uniune care pot genera valoare adăugată în consolidarea creării și valorificării cunoștințelor, în special a IMM-urilor.

## V. Sinergii

14. RECUNOAȘTE progresele înregistrate în facilitarea sinergiilor dintre Orizont 2020 și alte programe și fonduri ale UE; CONSTATĂ că, în cadrul programului Orizont 2020, sinergiile în amonte și finanțarea alternativă au înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare, dar că sinergiile în aval și finanțarea complementară din surse UE, naționale, regionale și private au indicat necesitatea unor îmbunătățiri. RECUNOAȘTE că parteneriatele ar putea încuraja sinergiile dintre finanțarea națională și cea din partea UE și ar putea consolida crearea și valorificarea cunoștințelor; RECOMANDĂ stabilirea unor căi mai eficiente în programul-cadru, între programele sectoriale relevante ale UE și programele naționale și regionale pentru perfecționarea sau extinderea rezultatelor cercetării și inovării generate de acțiunile programului-cadru, pentru a stimula exploatarea și asimilarea acestora; ÎNCURAJEAZĂ Comisia și statele membre să analizeze modalități de extindere a domeniului de aplicare și a utilizării mărcii de excelență și să sporească gradul de conștientizare cu privire la această oportunitate.
15. INVITĂ Comisia să elaboreze împreună cu statele membre o viziune globală privind peisajul de finanțare european, național și regional al C&I, care să conducă la simplificare și la o abordare mai coordonată prin concepția programelor și la o mai bună conectare între toate părțile, sporind astfel complementaritatea, coerența, reducând fragmentarea și maximizând asimilarea în continuare a rezultatelor C&I. ÎNCURAJEAZĂ Comisia și statele membre să consolideze cooperarea dintre organismele implicate în gestionarea programelor relevante legate de C&I la nivelul UE, la nivel național și regional, inclusiv a programelor politicii de coeziune și a programului-cadru; INVITĂ Comisia să continue să investească în sensibilizarea organismelor de finanțare și a solicitanților cu privire la rezultatele exploatabile ale programului-cadru, precum și la oportunitățile de monitorizare între programe și în diferite etape ale procesului C&I.

## VI. Sprijinirea SEC

16. SALUTĂ obiectivele și realizările componenteii „Știința cu și pentru societate” (SwafS) a programului Orizont 2020 și SOLICITĂ Comisia și statelor membre să alinieze mai bine programul-cadru la cadrul de politică al SEC pentru a îmbunătăți relevanța acestora în crearea unei piețe unice, fără frontiere, pentru C&I în întreaga Europă.
17. SALUTĂ îmbunătățirile aduse în ceea ce privește echilibrul de gen în cadrul Orizont 2020, dar CONSIDERĂ că participarea femeilor la program, inclusiv la coordonarea proiectelor, ar trebui consolidată; INVITĂ Comisia să analizeze în continuare cauzele dezechilibrelor și să exploreze măsuri suplimentare mai ferme de sprijinire a cercetătoarelor, evaluatoarelor, antreprenoarelor și inovatoarelor și RECOMANDĂ să se pună în continuare accentul pe integrarea dimensiunii de gen în conținutul cercetării și inovării și pe sprijinirea integrării egalității de gen.
18. SUBLINIAZĂ dezvoltarea, modernizarea și îmbunătățirea accesibilității infrastructurilor de cercetare și tehnologie realizate în cadrul programului Orizont 2020, consolidând colaborarea în domeniul cercetării, contribuind la progresele științifice de ultimă generație și asigurând testarea inovațiilor; RECOMANDĂ statelor membre și Comisiei să faciliteze accesul la infrastructurile de cercetare, inclusiv pentru cercetarea colaborativă, și să extindă sinergiile între programele de finanțare ale UE, naționale și regionale pentru infrastructurile de cercetare, pentru a se asigura că operațiunile acestora sunt sustenabile, în conformitate cu activitatea și recomandările ESFRI.

19. SALUTĂ progresele înregistrate în ceea ce privește integrarea principiilor și cerințelor privind accesul liber în Orizont 2020, dezvoltarea platformei de publicare cu acces liber „Open Research Europe” (ORE) și crearea Cloudului european pentru știința deschisă (EOSC), contribuind la o mai bună circulație a cunoștințelor; RECOMANDĂ stimularea în continuare a gestionării datelor ușor de găsit, accesibile, interoperabile și reutilizabile (FAIR) în toate disciplinele și părțile programului.
20. REAMINTEȘTE că deschiderea programului Orizont 2020 către cooperarea internațională în domeniul C&I este esențială pentru consolidarea excelenței și atractivității UE, pentru abordarea provocărilor mondiale și pentru sprijinirea obiectivelor de politică externă și de dezvoltare ale Uniunii. INVITĂ Comisia să consolideze colaborarea internațională în conformitate cu principiile și valorile cooperării internaționale în domeniul C&I, precum și cu autonomia strategică a UE, menținând în același timp o economie deschisă și ținând seama de contextul geopolitic în schimbare, prin echilibrarea deschiderii și a libertății cercetării științifice cu necesitatea de a consolida securitatea cercetării.

## VII. Extinderea participării

21. IA ACT de creșterea moderată a ratei de participare și a contribuției UE în ceea ce privește țările vizate de extinderea participării la programul Orizont 2020, precum și de disparitățile persistente dintre țările vizate de extindere și cele care nu sunt vizate de extindere; AMINTEȘTE că o veritabilă schimbare durabilă necesită la nivel național investiții și reforme ținute continue în sistemele naționale de C&I. ÎNDEAMNĂ Comisia să evalueze și să prezinte impactul și eficacitatea măsurilor privind extinderea puse în aplicare, ținând seama de diferitele cauze profunde ale decalajului în materie de C&I. RECUNOAȘTE că au existat mai puțini nou-veniți în rândul beneficiarilor în ceea ce privește „Răspândirea excelenței și extinderea participării” în comparație cu celelalte părți ale programului; SUBLINIAZĂ, în același timp, disparitățile considerabile dintre țările vizate de extinderea participării, atât în ceea ce privește ratele de participare, cât și în ceea ce privește ratele de succes și INVITĂ Comisia, în acest sens, să evalueze și să prezinte impactul diferitelor opțiuni asupra unei abordări mai eficace, inclusiv acțiuni adaptate, care să ia în considerare cauzele profunde identificate și să contribuie la eliminarea decalajului în materie de C&I.

22. SUBLINIAZĂ că crearea de parteneriate cu instituții de înaltă performanță, facilitată de măsurile de extindere, a contribuit în mod decisiv la calitatea cercetării în țările vizate de extinderea participării și INVITĂ Comisia să consolideze măsurile care sprijină deschiderea rețelelor de cercetători și oferirea de oportunități de creare de rețele, în special pentru cercetătorii debutanți. INVITĂ Comisia să exploreze o utilizare pe scară mai largă a abordărilor sinergetice și colaborative pentru consolidarea capacităților, precum și să extindă măsurile de sprijin în acest sens.

#### VIII. Punerea în aplicare

23. CONSTATĂ cu regret că mai multe părți ale programului au fost afectate de o suprasubscriere semnificativă, ceea ce a atras pentru solicitanți o pierdere gravă în ceea ce privește eforturile și resursele; INVITĂ Comisia să exploreze în continuare noi abordări pentru a aborda suprasubscrierea, precum și ratele scăzute de succes, să continue eforturile de simplificare și să reducă costurile administrative pentru solicitanți și beneficiari; CONSTATĂ că aproape trei sferturi din propunerile evaluate de experți independenți ca fiind de înaltă calitate nu au putut fi finanțate. SALUTĂ proiectele-pilot de măsuri menite să sporească eficiența programului sau să reducă complexitatea acestuia și INVITĂ Comisia să exploreze noi opțiuni pentru reducerea ratelor de eroare în ceea ce privește cheltuielile operaționale și costurile cu personalul în cadrul acțiunilor sprijinite; SUBLINIAZĂ că este necesară o evaluare transparentă și în timp util a proiectelor-pilot, ținând seama de feedbackul din partea beneficiarilor și a părților interesate, înainte ca modificările să fie puse în aplicare în sens mai larg; SUBLINIAZĂ, în același timp, că este important ca normele de participare să rămână cât mai stabile posibil și că este nevoie de documente de orientare pentru solicitanți și beneficiari.

24. CONSTATĂ că, în general, numărul excesiv de instrumente din cadrul programului, inclusiv peisajul complex al parteneriatelor, împiedică navigabilitatea și accesibilitatea pentru solicitanți, în pofida unui număr considerabil de îmbunătățiri realizate, cum ar fi Portalul pentru oportunități de finanțare și ofertare. INVITĂ Comisia să investigheze valoarea adăugată a fiecărui instrument separat și să le întrerupă sau să le reorienteze pe cele care au performanțe slabe sau care prezintă suprapuneri. RECUNOAȘTE rolul vital al punctelor naționale de contact în orientarea și sprijinirea solicitanților și INVITĂ statele membre și Comisia să își consolideze în continuare rolurile și practicile și să sprijine, în plus, gestionarea și capacitatea de cercetare organizațională.

IX. Monitorizarea

25. SALUTĂ atenția sporită acordată evaluării rezultatelor și impactului programului Orizont 2020, dar IA ACT cu regret de faptul că mecanismele de monitorizare din cadrul Orizont 2020 au avut un domeniu de aplicare prea restrâns, în principal cu privire la impactul economic și societal, aspectele transversale – în special științele sociale și umaniste și genul –, prioritățile de politică – cum ar fi cele în domeniul acțiunilor climatice – și în evaluarea efectelor de pârghe ale schimbărilor organizaționale în materie de C&I asupra beneficiarilor săi. Prin urmare, ÎNCURAJEAZĂ Comisia să continue evaluarea impactului pe termen lung al programului în viitoarele evaluări, să îmbunătățească colectarea datelor și calitatea datelor pentru întregul program și să dezvolte în continuare metode inovatoare, indicatori relevanți și obiective realiste pentru a optimiza monitorizarea.